

महाराष्ट्र राज्य बातम्या

महाराष्ट्र नमो शेतकरी महा सन्मान निधी योजना

संदर्भ:

- महाराष्ट्र नमो शेतकरी महा सन्मान निधी योजना (NSMN) ही महाराष्ट्र सरकारने राज्यातील शेतकऱ्यांना आर्थिक सहाय्य देण्यासाठी सुरू केलेली योजना आहे.
  - दर वर्षी सर्व शेतकऱ्यांना रु.6,000/-ची आर्थिक मदत.
  - ही मदत प्रत्येक 4 महिन्यांनी प्रत्येकी 2,000/-च्या 3 हप्त्यांमध्ये प्रदान केली जाईल.
- योजना रु. पात्र शेतकऱ्यांना प्रति वर्ष 6,000 रु. व्यतिरिक्त. केंद्र सरकारच्या प्रधानमंत्री किसान सन्मान निधी योजनेअंतर्गत (PM-KISAN) त्यांना दरवर्षी 6,000 रुपये मिळतात.
- याचा अर्थ महाराष्ट्रातील पात्र शेतकऱ्यांना NSMN आणि PM-KISAN योजनांतर्गत प्रति वर्ष 12,000 मिळणार.

मराठ्यांच्या कुणबी नोंदी

संदर्भ:

- मराठवाड्यात सध्या राबविण्यात येत असलेल्या मराठ्यांच्या कुणबी वंशाच्या कागदपत्रांचा शोध घेण्याची मोहीम राज्यभर राबविण्यात येणार आहे.
- ही मोहीम मिशन मोडमध्ये राबविण्यात यावी.
- कुणबी हा महाराष्ट्रातील शेतकरी समाज आहे.
- ते राज्यात इतर मागासवर्गीय (OBC) म्हणून वर्गीकृत आहेत आणि त्यांना शिक्षण आणि सरकारी नोकऱ्यांमध्ये आरक्षणाचा लाभ मिळतो.
- मराठा ही महाराष्ट्रातील एक प्रबळ जात आहे.
- ते परंपरेने योद्धा आणि जमीनदार होते.

तुम्हाला माहित आहे का?

- निजाम काळात मराठवाड्यातील मराठ्यांचे अधिकृतपणे कुणबी म्हणून वर्गीकरण करण्यात आले.

हिंगोली जिल्ह्यात वैद्यकीय संस्था स्थापन होणार

संदर्भ:

- वैद्यकीय महाविद्यालय नसलेला मराठवाड्यातील एकमेव जिल्हा हिंगोली येथे 100 विद्यार्थी क्षमतेची नवीन वैद्यकीय संस्था मिळणार आहे.
- हा उपक्रम मराठवाडा विभागासाठी ₹59,000 कोटी रुपयांच्या व्यापक विकास पॅकेजचा एक भाग आहे.
- 2024-25 मध्ये पुढील शैक्षणिक वर्षापूर्वी हा प्रकल्प पूर्ण करण्याचे सरकारचे उद्दिष्ट आहे.

टाटा मेमोरियल हॉस्पिटल खोपोलीत आयुर्वेद आधारित कॅन्सर हॉस्पिटल उभारणार आहे

संदर्भ:

- मुंबईतील टाटा मेमोरियल हॉस्पिटल हे आयुर्वेद उपचार देणारे भारतातील पहिले कर्करोग रुग्णालय ठरणार आहे.
- आयुर्वेदाला आधुनिक वैद्यकशास्त्राशी जोडण्याची रुग्णालयाची योजना आहे आणि संशोधनाच्या उद्देशाने स्वतःच्या औषधी वनस्पती देखील वाढवल्या जातील.
- रुग्णालयाला प्रकल्पासाठी अणुऊर्जा विभागाकडून INR300 कोटी (\$39.8m) निधी प्राप्त झाला आहे.
- ही सुविधा 2026 पर्यंत कार्यान्वित होण्याची अपेक्षा आहे आणि रेडिओथेरेपी आणि केमोथेरेपी सारख्या मानक कर्करोग उपचार देखील प्रदान करेल.

नुकसान भरपाई कलम समाविष्ट करण्यासाठी RTS कायद्यात सुधारणा केली जाऊ शकते

बातम्यांमध्ये:

- विलंबाला सामोरे जाणाऱ्या नागरिकांना नुकसान भरपाई देण्याबाबतचे कलम समाविष्ट करण्यासाठी राज्य सरकार महाराष्ट्र सार्वजनिक सेवा हक्क अधिनियम, 2015 मध्ये सुधारणा करण्याचा विचार करत आहे.

दिगंबर गाडगीळ यांना जीवनगौरव प्रदान

बातम्यांमध्ये:

- यंदाचा पक्षीमित्र जीवनगौरव पुरस्कार नाशिक येथील दिगंबर गाडगीळ यांना जाहीर झाला.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- 'महाराष्ट्र पक्षीमित्र' ने 2023 च्या पक्षीमित्र पुरस्कारांची घोषणा केली आहे.
- गेली चार दशके महाराष्ट्रात पक्ष्यांवर काम करणारी ही संस्था आहे.

जीवनगौरव पुरस्काराबद्दल:

- महाराष्ट्र पक्षीमित्र पुरस्कार महाराष्ट्रातील पक्षी संवर्धनासाठी महत्त्वपूर्ण योगदान देणाऱ्या व्यक्ती किंवा संस्थांना दिला जातो.
- संस्थेची स्थापना 1981 मध्ये झाली आणि तेव्हापासून ती भारतातील आघाडीच्या पक्षी संवर्धन संस्थांपैकी एक बनली आहे.

प्रशांत दामले यांना विष्णुदास भावे पुरस्कार

बातम्यांमध्ये:

- मराठी रंगभूमीत मानाचा समजला जाणारा विष्णुदास भावे गौरवपदक ज्येष्ठ अभिनेते, रंगकर्मी प्रशांत दामले यांना प्रदान करण्यात आला.

विष्णुदास भावे पुरस्काराबद्दल:

- विष्णुदास भावे पुरस्कार हा मराठी रंगभूमीवरील व्यक्तींना त्यांच्या क्षेत्रातील उल्लेखनीय योगदानासाठी दिला जाणारा प्रतिष्ठित पुरस्कार आहे.
- अखिल भारतीय नाट्य विद्यामंदिरने हा पुरस्कार 1959 मध्ये स्थापित केला होता
- आधुनिक मराठी रंगभूमीचे प्रणेते विष्णुदास भावे यांच्या स्मरणार्थ हा पुरस्कार प्रदान करण्यात आला.
- हा पुरस्कार दरवर्षी ५ नोव्हेंबर रोजी दिला जातो, जो मराठी रंगभूमी दिन (मराठी रंगभूमी दिन) म्हणून साजरा केला जातो.
- पुरस्कार प्राप्तकर्त्याची निवड प्रख्यात नाट्य व्यक्तींच्या समितीद्वारे केली जाते.
- विष्णुदास भावे पुरस्कार हा मराठी रंगभूमीवरील सर्वात प्रतिष्ठित पुरस्कारांपैकी एक आहे.
- ही प्राप्तकर्त्याची प्रतिभा, समर्पण आणि क्षेत्रातील योगदानाची ओळख आहे.

मराठा समाजाला आरक्षण

संदर्भ:

- मराठा समाजाला आरक्षण मिळावे यासाठी शासनस्तरावर प्रयत्न सुरू झाले आहेत.
- मराठा समाजाचे मागासलेपण सर्वोच्च न्यायालयात सिद्ध करण्यासाठी प्रायोगिक आकडेवारी गोळा करण्याचे काम सुरू असून राज्यस्तरावर कुणबी नोंदीही तपासल्या जात आहेत.

मराठा समाजाबद्दल:

- मराठा समाज हा महाराष्ट्रातील सर्वात मोठा सामाजिक गट आहे, जो राज्याच्या लोकसंख्येच्या अंदाजे 30% आहे.
- मराठा हा परंपरागतपणे शेतकरी समुदाय आहे, परंतु त्यांनी अलीकडच्या दशकात शिक्षण आणि रोजगारामध्ये लक्षणीय प्रगती केली आहे.
- सामाजिक आणि आर्थिक प्रगती असूनही, मराठे सरकारी नोकऱ्या आणि शैक्षणिक संस्थांमध्ये प्रतिनिधित्वाच्या बाबतीत इतर समुदायांच्या तुलनेत मागे आहेत.
- त्यामुळे मराठा समाज आरक्षणाची मागणी करत आहे.
- 2018 मध्ये, महाराष्ट्र सरकारने मराठा समाजाला शिक्षण आणि नोकऱ्यांमध्ये 16% आरक्षण देणारा कायदा केला.
- तथापि, 2021 मध्ये सर्वोच्च न्यायालयाने राज्यातील 50% आरक्षणाच्या मर्यादेचे उल्लंघन केल्याच्या कारणास्तव हा कायदा रद्द केला.

वायू प्रदूषणाचा धोका कमी करण्यासाठी MH सरकार शेतकऱ्यांना बांबूची लागवड करण्यास प्रोत्साहित करते

संदर्भ:

- महाराष्ट्राच्या मुख्यमंत्र्यांनी शेतकऱ्यांनी गटशेतीच्या माध्यमातून मोठ्या प्रमाणात बांबूची लागवड करण्याचे आवाहन केले आहे
- शहरी भागातील वाढते प्रदूषण पाहता शहरांमध्ये बांबू पार्क उभारण्यात येणार असल्याचेही ते म्हणाले.

बांबूचे महत्त्व:

- उसाच्या लागवडीतून साधारणपणे हेक्टरी 100 टन उत्पादन मिळते आणि किंमत किमान 2,500 रुपये प्रति टन आहे, बांबूचे प्रति हेक्टर किमान उत्पादन 100 टन आहे परंतु किंमत किमान 4,000 रुपये प्रति टन आहे, त्यामुळे शेतकरी आर्थिकदृष्ट्या मजबूत होतात.
- बांबूचे उत्पादन तिसऱ्या वर्षी सुरू होते आणि ते माती संरक्षण आणि जलसंधारणासाठी चांगले असते.
- कृषी अर्थव्यवस्थेला चालना देण्यासाठी बांबूपासून इथेनॉलची निर्मिती केली जात आहे.
- एक हेक्टर उसाची लागवड केली तर त्यासाठी दोन कोटी लिटर पाणी लागते आणि एक टन उसाचे गाळप केले तर 80 लिटर इथेनॉल तयार होते.
- एक हेक्टर बांबू पिकवल्यास 20 लाख लिटर पाणी लागते आणि एक टन बांबू पिकवल्यास 400 लिटर इथेनॉल तयार होऊ शकते.
- बांबू एका वर्षात 320 किलो ऑक्सिजन हवेत सोडतो.

महाराष्ट्र मुख्यमंत्री फेलोशिप कार्यक्रम

संदर्भ:

- महाराष्ट्र मुख्यमंत्री फेलोशिप प्रोग्राम अंतर्गत फेलो/निवडक अर्जदारांना खालील फायदे दिले जातील:-
  - श्रेणी समतुल्य पद - ए अधिकारी प्रदान केला जाईल.
  - मासिक वेतन रु. 70,000/- प्रति महिना.
  - प्रवास आणि इतर खर्चासाठी रु.5,000/- दरमहा स्वतंत्रपणे दिले जातील.
  - अपघाती विमा संरक्षण.
  - आयआयटी मुंबई किंवा आयआयटी नागपूरचे विशेष शैक्षणिक अभ्यासक्रम प्रमाणपत्र.
  - महाराष्ट्र सरकारकडून फेलोशिप पूर्णत्वाचे प्रमाणपत्र.
  - फेलोशिपच्या कालावधीत 8 दिवसांची रजा.

उद्योगरत्न पुरस्कार

महत्त्वाचे मुद्दे:

- उद्योगरत्न पुरस्कार हा एक प्रतिष्ठित पुरस्कार आहे जो भारतातील उद्योजक आणि उद्योगपतींच्या उत्कृष्ट कामगिरीची दखल घेतो.

- हे भारत सरकारशी संलग्न असलेल्या इन्स्टिट्यूट ऑफ इकॉनॉमिक स्टडीज, इंडिया (IES) द्वारे प्रदान केले जाते.
- देशाच्या आर्थिक विकासात महत्त्वपूर्ण योगदान देणाऱ्या व्यक्तींना हा पुरस्कार दिला जातो.

Adda247

Maharashtra ka mahapack

Live classes, Test series
Recorded videos, E-books

MPSC (राज्यसेवा) MPSC (संयुक्त) महाराष्ट्र पोलीस तलाठी, वनरक्षक, कृषी विभाग महानगर पालिका नगर परिषद, जिल्हा परिषद, SSC & ALL OTHER STATE EXAM

भगवान बिरसा मुंडा जोडरस्ते योजना

महत्त्वाचे मुद्दे:

- भगवान बिरसा मुंडा जोडरस्ते योजना हा महाराष्ट्र सरकारने सुरू केलेला एक प्रमुख उपक्रम आहे
- कनेक्टिव्हिटी वाढवणे आणि राज्यात राहणाऱ्या आदिवासी समुदायांचे जीवन सुधारणे हा यामागचा उद्देश आहे.
- आदरणीय आदिवासी नेते आणि स्वातंत्र्यसैनिक बिरसा मुंडा यांच्या नावावरून या योजनेचा उद्देश महाराष्ट्रातील 17 जिल्ह्यांतील सर्व आदिवासी गावांना मुख्य रस्त्यांशी जोडणे, या समुदायांना अत्यावश्यक सेवांमध्ये प्रवेश करण्यासाठी आणि त्यांच्या सामाजिक-आर्थिक विकासाला चालना देण्यासाठी येणाऱ्या आव्हानांना तोंड देणे हे आहे.

भगवान बिरसा मुंडा जोडरस्ते योजना अनेक प्रमुख उद्दिष्टांद्वारे चालविली जाते:

- सुधारित कनेक्टिव्हिटी:** आदिवासी गावांना मुख्य रस्त्यांशी जोडल्याने आरोग्य सुविधा, शैक्षणिक संस्था, बाजारपेठा आणि इतर अत्यावश्यक सेवांसाठी सुलभता लक्षणीयरीत्या वाढेल.
- आर्थिक सक्षमीकरण:** सुधारित कनेक्टिव्हिटीमुळे कृषी उत्पादन आणि हस्तकलेसाठी चांगल्या बाजारपेठेतील प्रवेश सुलभ होईल, ज्यामुळे आदिवासी समुदायांसाठी आर्थिक संधींना चालना मिळेल.

- सामाजिक समावेशन:** कनेक्टिव्हिटी अंतर भरून, या योजनेचा उद्देश सामाजिक समावेश आणि आदिवासी समुदायांच्या समाजाच्या मुख्य प्रवाहात एकात्मतेला प्रोत्साहन देणे आहे.

- पायाभूत सुविधांचा विकास:** रस्त्यांच्या बांधकामामुळे केवळ कनेक्टिव्हिटीच वाढणार नाही तर आदिवासी भागात पायाभूत सुविधांच्या विकासाला चालना मिळेल.

मुंबई: सात बेटांचे शहर

महत्त्वाचे मुद्दे:

- मुंबई, पूर्वी बॉम्बे म्हणून ओळखले जाणारे, भारतातील महाराष्ट्र राज्याची राजधानी आणि भारतातील सर्वाधिक लोकसंख्या असलेले शहर आहे.
- हे एक प्रमुख आर्थिक आणि व्यावसायिक केंद्र देखील आहे. मुंबई हे भारताच्या पश्चिम किनाऱ्यावर अरबी समुद्रात मिसळलेल्या द्वीपकल्पावर वसलेले आहे.
- हे शहर "सात बेटांचे शहर" म्हणून ओळखले जाते कारण ते एकेकाळी सात बेटांच्या द्वीपसमूहावर बांधले गेले होते.
- ही बेटे कालांतराने जमीन सुधार प्रकल्पांद्वारे एकत्र जोडली गेली.

सात बेटे आहेत:

- आयल ऑफ बॉम्बे
- परळ
- माझगाव
- माहीम
- वरळी
- ओल्ड तुमन आयलंड (लिटल कुलाबा)
- कुलाबा
- 1947 मध्ये भारताला ब्रिटनपासून स्वातंत्र्य मिळाले. मुंबई ही नवीन बॉम्बे राज्याची राजधानी बनली.
- 1950 मध्ये मुंबई राज्याचे महाराष्ट्र आणि गुजरात या दोन राज्यांमध्ये विभाजन झाले.

हवेची गुणवत्ता MH

संदर्भ:

- पिंपरी चिंचवड या महाराष्ट्रातील शहरामध्ये पीएम 2.5 पातळी नोंदवली गेली आहे
- हे सुरक्षित मर्यादेच्या जवळपास दुप्पट आहे आणि त्यामुळे ते राज्यातील सर्वात प्रदूषित शहरांपैकी एक बनले आहे.
- मुंबई आणि पुण्यासह महाराष्ट्रातील इतर शहरांनीही राष्ट्रीय वातावरणीय वायु गुणवत्ता मानके ओलांडली आहेत.
- महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने (MPCB) उच्च प्रदूषण पातळीला संबोधित करण्यासाठी एक कृती आराखडा विकसित केला आहे, ज्यामध्ये वाहनांचे प्रदूषण नियंत्रित

करणे, बांधकामाच्या ठिकाणी धूळ दाबण्याची यंत्रणा वापरणे आणि जुनी वाहने काढून टाकणे यांचा समावेश आहे.

हवा गुणवत्ता निर्देशांक बद्दल:

- वायू प्रदूषणाच्या तीव्रतेचे मूल्यांकन करण्यासाठी, वायू गुणवत्ता निर्देशांक (AQI) विकसित केला गेला.
- हे एक संख्यात्मक मूल्य प्रदान करते जे पाच प्रमुख वायू प्रदूषकांच्या एकाग्रतेवर आधारित हवेच्या गुणवत्तेचे वर्गीकरण करते:
- पार्टिक्युलेट मॅटर (PM2.5 आणि PM10):** हे लहान कण फुफ्फुसात खोलवर जाऊ शकतात, ज्यामुळे श्वसनाच्या समस्या, हृदयविकार आणि अकाली मृत्यू देखील होतो.
- ओझोन (O3):** हा वायू फुफ्फुस आणि डोळ्यांना त्रास देऊ शकतो, दमा वाढवू शकतो आणि श्वसन संक्रमणास कारणीभूत ठरू शकतो.
- नायट्रोजन डायऑक्साइड (NO2):** हा प्रदूषक फुफ्फुसांना इजा करू शकतो आणि फुफ्फुसाचे कार्य कमी करू शकतो, विशेषतः लहान मुले आणि श्वासोच्छवासाची स्थिती असलेल्या व्यक्तींमध्ये.
- सल्फर डायऑक्साइड (SO2):** हा वायू वायुमार्गाना त्रास देऊ शकतो, ज्यामुळे खोकला, घरघर आणि श्वास घेण्यास त्रास होतो.
- कार्बन मोनोऑक्साइड (CO):** हा वायू शरीराला ऑक्सिजनचा पुरवठा कमी करतो, हृदय, मेंदू आणि इतर अवयवांवर परिणाम करतो.
- AQI 0 ते 500 पर्यंत आहे, उच्च मूल्ये अधिक गंभीर वायू प्रदूषण दर्शवितात.

शिवाजी महाराज पुतळा

संदर्भ:

- जम्मू-काश्मीरमधील कुपवाडा जिल्ह्यात छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या पुतळ्याचे अनावरण करण्यात आले.
- काश्मीरमधील कुपवाडा जिल्ह्यात भारत-पाकिस्तान सीमेजवळ 41 राष्ट्रीय रायफल (मराठा एलआय) येथे छत्रपती शिवाजी महाराजांचा हा अश्वारूढ पुतळा उभारण्यात आला आहे.
- MH सरकार या पुतळ्याचे अनावरण करताना आनंद व्यक्त केला कारण 20 ऑक्टोबर 2023 रोजी मुंबई राजभवन येथून छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या अश्वारूढ पुतळ्याच्या आगमनानिमित्त भव्य समारंभ झाला.

मध्यान्ह भोजन

संदर्भ:

- MH मधील सरकारी शाळा त्यांच्या मध्यान्ह भोजनाच्या ऑफरमध्ये वैविध्य आणण्यासाठी तयार आहेत, ज्यामुळे विद्यार्थ्यांना अधिक पौष्टिक पर्याय मिळतात.
- या शाळांमधील मुले आता पारंपारिक खिचडी व्यतिरिक्त अंडी पुलाव, अंडी बिर्याणी, उकडलेले अंडी आणि स्थानिक फळे यांचा समावेश असलेल्या विस्तृत मेनूचा आनंद घेतील.

मध्यान्ह भोजन योजनेबद्दल:

- मिड-डे मील योजना (MDMS) आता पोशन योजना म्हणून ओळखली जाते
- हा भारत सरकारचा एक प्रमुख कार्यक्रम आहे जो सरकारी आणि सरकारी अनुदानित प्राथमिक आणि उच्च प्राथमिक शाळा, सरकारी अनुदानित अंगणवाड्या, मदरसे आणि मकतबमधील मुलांना कामाच्या दिवशी मोफत जेवण पुरवतो.
- मुलांची पोषण स्थिती सुधारणे, शाळांमध्ये नावनोंदणी आणि उपस्थिती वाढवणे आणि बालमजुरी कमी करणे हे या योजनेचे उद्दिष्ट आहे.

शासन आपल्या दारी कार्यक्रम

बातम्यांमध्ये: महा सरकारच्या तुमच्या दारी कार्यक्रमाचा १.५ कोटी लोकांना लाभ, मुख्यमंत्री शिंदे म्हणाले

- MH सरकार सरकारच्या प्रमुख शासन आपल्या दारी कार्यक्रमाचा **1.5 कोटी लोकांना लाभ मिळाल्याची** घोषणा केली.
- सरकारी योजना थेट सर्वसामान्यांच्या दारापर्यंत पोहोचवण्याच्या दृष्टीने त्याची रचना करण्यात आली आहे.
- गव्हर्नमेंट अॅट युवर डोरस्टेप हा उपक्रम राज्य सरकारने मे 2023 मध्ये सुरू केला होता.

शासन आपल्या दारी कार्यक्रम:

- हा महाराष्ट्रातील एक सरकारी उपक्रम आहे ज्याचा उद्देश सरकारी सेवा नागरिकांच्या दारापर्यंत पोहोचवण्याचा आहे.
- कार्यक्रमांतर्गत, नागरिकांना विविध सेवा देण्यासाठी सरकारी विभाग ग्रामीण आणि शहरी भागात शिबिरे स्थापन करतील, ज्यात खालील गोष्टींचा समावेश आहे:
- ओळखपत्रे, जसे की आधार कार्ड, पॅन कार्ड आणि मतदार ओळखपत्र
- समाजकल्याण योजना, जसे की पेन्शन योजना, गृहनिर्माण योजना आणि शिक्षण योजना
- कृषी आणि संबंधित सेवा, जसे की पीक विमा, माती परीक्षण आणि पशुसंवर्धन
- आरोग्य सेवा, जसे की लसीकरण, आरोग्य तपासणी आणि उपचार.

महा सरकार एअर इंडियाची प्रतिष्ठित इमारत घेणार आहे संदर्भ:

- मुंबईतील नरिमन पॉइंट येथे असलेली एअर इंडियाची प्रतिष्ठित इमारत ताब्यात घेण्यासाठी महाराष्ट्र सरकारने बुधवारी 1,601 कोटी रुपये देण्याचा निर्णय घेतला.
- ही इमारत 1974 मध्ये राज्य सरकारच्या मालकीच्या जमिनीवर बांधण्यात आली होती, जी आता ती आपल्या कार्यालयाच्या जागेसाठी वापरणार आहे.
- 2012 मध्ये मंत्रालयाला लागलेल्या आगीनंतर दक्षिण मुंबईतील राज्य सचिवालयाची इमारत, सार्वजनिक आरोग्य, वैद्यकीय शिक्षण, पाणीपुरवठा आणि स्वच्छता आणि ग्रामविकास हे चार प्रमुख विभाग जीटी हॉस्पिटलमधून कार्यरत आहेत.

35 लाख शेतकऱ्यांसाठी 1,700 कोटी रुपयांचा पीक विमा बातम्यांमध्ये: दिवाळीपूर्वी 35 लाख शेतकऱ्यांचा 1,700 कोटी रुपयांचा पीक विमा

- पीक नुकसानीसाठी पहिल्या टप्प्यात 35 लाख शेतकऱ्यांना 1,700 कोटी रुपयांचा पीक विमा मिळणार आहे.
- ही रक्कम थेट शेतकऱ्यांच्या बँक खात्यात जमा होणार आहे.
- हवामान बदलामुळे अनेक जिल्ह्यांमध्ये पिकांचे नुकसान झाले आणि शेतकऱ्यांना मोठा त्रास सहन करावा लागला
- राज्य सरकारने पीक विमा योजनेला प्रोत्साहन दिले जेथे शेतकऱ्यांना फक्त 1 रुपये प्रीमियम भरावा लागतो.
- जवळपास 1.71 कोटी शेतकऱ्यांनी या योजनेचा लाभ घेतला आहे.

महाराष्ट्र मधील खराब हवेच्या गुणवत्तेसाठी जबाबदार घटक जबाबदार घटक:

हिवाळ्यात आणि धुक्याच्या वेळेत AQI मध्ये वाढ:

- मुंबईतील सर्वात मोठा बदल म्हणजे धुक्याच्या वेळेत.
- धुके सामान्यतः सकाळी 9 ते 9.30 पर्यंत उठत असले तरी आता ते काही दिवस सकाळी 11 किंवा त्याहूनही पुढे राहते

बांधकामाचे काम वाढले

- शहर आणि उपनगरातील मेट्रोच्या कामासह अनेक बांधकाम प्रकल्प हवेच्या गुणवत्तेत घसरण होण्याचे आणखी एक कारण असू शकतात.

वाहनांची वाहतूक

- संपूर्ण शहरात धावणाऱ्या 12 लाख खासगी वाहनांमुळे मुंबईलाही तीव्र वायू प्रदूषणाचा सामना करावा लागत आहे.
- हवामान बदल

- द डीप इन ला नीना- समुद्राच्या पृष्ठभागाची थंडी आणि वाऱ्याच्या नमुन्यात बदल - अंशतः किनारपट्टीच्या शहरातील कणांमध्ये अचानक वाढ झाली.

रस्त्यावरील धूळ:

- शहरातील प्रदूषणाचे आणखी एक कारण म्हणजे रस्ते आणि बांधकामाचा भंगार वाहून नेणाऱ्या वाहनांमधून निघणारे धुळीचे कण.
- त्यामुळे पालिकेच्या अधिकाऱ्यांनी 50 ते 60 प्रमुख रस्त्यांवर अँटी स्मॉग गन चालवण्याचा निर्णय घेतला.

भोजनालयात स्वयंपाकासाठी अशुद्ध तेलाचा वापर:

- अनेक रेस्टॉरंट्स, ढाबे आणि इतर भोजनालयांमध्ये अशुद्ध तेल वापरून स्वयंपाक केल्याने तेलाच्या थेंबांसह अतिसूक्ष्म कण उत्सर्जित होऊ शकतात आणि घनरूप सेंद्रिय संयुगे नायट्रोजन डाय-ऑक्साइड, कार्बन मोनो-ऑक्साइड आणि फॉर्मल्डिहाइड हानिकारक सांद्रतामध्ये तयार करतात ज्यामुळे हवेची गुणवत्ता खराब होते.

चंद्र-शुक्र संयोग

बातम्यांमध्ये: पूर्व क्षितिजावर चंद्र-शुक्र संयोग

- पूर्व क्षितिजावर चंद्र-शुक्र संयोगाचा अनोखा अनुभव पाहायला मिळाला.
- ही एक खगोलीय घटना आहे जी आकाशात चंद्र आणि शुक्र एकत्र दिसल्यावर घडते.
- हे घडू शकते कारण चंद्र आणि शुक्र वेगवेगळ्या वेगाने आणि वेगवेगळ्या विमानांवर सूर्याभोवती फिरतात.
- जेव्हा ते एकाच दिशेने सरिखित केले जातात तेव्हा ते आकाशात एकमेकांच्या अगदी जवळ असल्याचे दिसून येते, जरी ते प्रत्यक्षात लाखो मैलांचे अंतर असले तरीही.

रमाई आवास योजना- 10,000 घरांचे उद्दिष्ट मंजूर

बातम्यांमध्ये: रमाई आवास योजना, नागरिकांचे घरांचे स्वप्न; 2 हजार 552 घरे मंजूर

- रमाई आवास योजनेतर्गत, 2023-24 या वर्षासाठी 10,000 घरांचे उद्दिष्ट ठेवण्यात आले असून 2,532 घरांना MH सरकारने मंजूरी दिली आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- आदिवासी समाजासाठी साबरी आणि अनुसूचित जाती व नवबौद्धांसाठी रमाई तसेच दारिद्र्यरेषेखालील नागरिकांसाठी प्रधानमंत्री घरकुल योजनाही राबविण्यात येते.

रमाई आवास योजना

महत्त्वाचे मुद्दे

- रमाई आवास योजना ही महाराष्ट्र, भारतातील एक सरकारी योजना आहे जी पात्र कुटुंबांना स्वतःचे घर बांधण्यासाठी आर्थिक सहाय्य देते.

- ही योजना अनुसूचित जाती (SC) आणि अनुसूचित जमाती (ST) समुदायातील कुटुंबांसाठी लक्षित आहे.
- ही योजना जास्तीत जास्त रु.1.2 लाख ची आर्थिक मदत पुरवते. 30 चौरस मीटरच्या घराच्या बांधकामासाठी.
- लाभार्थ्यांनी किमान रु. 50,000 चे योगदान देणे आवश्यक आहे. घराच्या बांधकामासाठी
- महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कायदा (MGNREGA) अंतर्गत मोफत मजुरांची तरतूद या योजनेत आहे.
- ही योजना महाराष्ट्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागामार्फत राबविण्यात येते.

